

SM022:00/2012

12.4.2012

Poliisin hallintorakenteen kehittämishankkeen asettaminen (Pora III)

Asettaminen

Sisäasiainministeriö on tänään asettanut hankkeen poliisin hallintorakenteen kehittämiseksi.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 12.4.2012 - 31.12.2015

Tausta

Poliisin hallintorakenneuudistuksen ensimmäisessä (Pora I) vaiheessa toteutettiin paikallispoliisin rakenneuudistus. 1.1.2009 voimaan tullessa uudistuksessa poliisilaitosten määrää vähennettiin 90:stä 24 poliisilaitokseen.

Poliisin hallintorakenneuudistuksen (Pora II) toisessa vaiheessa uudistettiin poliisin ylijohtoa, lääninjohtoja ja valtakunnallisia yksiköitä. Samassa yhteydessä erotettiin toisistaan Sisäasiainministeriön poliisiosaston strategiset ja Poliisihallituksen operatiiviset tehtävät. Muutos tuli voimaan vuoden 2010 alusta lukien.

Poliisin hallintorakenneuudistuksen I ja II vaiheen tavoitteena oli:

- *asiakaspalvelun näkökulmasta* poliisin peruspalveluiden tuottaminen kansalaisille koko maassa asuinpaikasta riippumatta
- *tuottavuus- ja tuloksellisuusnäkökulmasta* asetettujen tuottavuustavoitteiden toteuttaminen hallintorakenteita keventämällä sekä toimintaprosesseja kehittämällä ja tätä kautta operatiiviseen toimintaan tarvittavien resurssien turvaaminen
- *johtamis- ja tulosohtausnäkökulmasta* johtamisjärjestelmän selkeyttäminen kaikilla hallinnon tasoilla
- *sidosryhmän näkökulmasta* laadukkaan ja sujuvan esitutkintayhteistyön turvaaminen syyttäväviranomaisten kanssa sekä kuntien kanssa tehtävien paikallisen turvallisuussuunnitelmien tehokas hyödyntäminen
- *henkilöstönäkökulmasta* henkilöstön jaksamisen ja työmotivaation turvaaminen ja henkilöstön mukaanotto suunnittelutyöhön kaikilla hankeorganisaation tasoilla.

Pääministeri Kataisen hallitusohjelman mukaisesti: *"Hallitus hyväksyy poliisin resursseista pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelman. Poliisipalvelut turvataan koko maassa. Tavoitteena on vakiinnuttaa poliisien määrä*

vähintään nykyiselle tasolle koko vaalikaudeksi. Poliisin tulosoajasta ja voimavarojen kohdennusta linjataan ministeriön johdolla.”

Valtioneuvoston 4.4.2012 antamassa kehyspäättöksessä todetaan:

”Poliisin määrärahoihin osoitetaan kehyskaudella tasokorotus poliisin talouden tasapainottamiseksi ja toimintakyvyn varmistamiseksi. Määrärahatason lisäys vaalikauden kehyspäättöksen (5.10.2011) tasoon verrattuna on 12,0 milj. euroa v. 2013, 23,1 milj. euroa v. 2014, 30,1 milj. euroa v. 2015 ja 30,1 milj. euroa v. 2016. Lisäksi poliisi toteuttaa osana taloutensa tasapainottamista toimenpiteet, jotka merkitsevät menotason alentumista v. 2016 yhteensä 35 milj. eurolla. Näiden toimenpiteiden ja määrärahojen tasokorotuksen seurauksena poliisin palveluksessa olevien henkilöiden määrän arvioidaan jonkin verran vähenevän. Vähennys pyritään mahdollisimman laajasti kohdentamaan muuhun poliisin palveluksessa olevaan henkilöstöön kuin kenttä- ja rikostutkintatehtävissä toimiviin poliiseihin.

Poliisin toiminnallisten tulosten pitäminen edelleen hyvällä tasolla edellyttää, että seuraavat rakenteelliset ja tietotekniset kehittämistoimet toteutetaan:

- *Käynnistetään poliisin palveluverkkouudistus, jolla parannetaan poliisin toimintavarmuutta sekä tilatehokkuutta karsimalla toimipisteiden määrää.*
- *Toteutetaan vuosina 2014—2015 koko poliisihallintoa (Poliisihallitus, valtakunnalliset yksiköt ja poliisilaitokset) koskeva hallintorakenteen uudistus (Pora III), jolla vahvistetaan poliisiyksiköiden toimintakykyä niiden määrää vähentämällä ja tehtäväkenttää uudelleen arvioimalla. Uudistuksen tavoitteena on toiminnan tehokkuuden lisääminen ja organisaation yksinkertaistaminen.*
- *Toteutetaan poliisin sähköisten palveluiden, erityisesti lupapalveluiden kehittämishanke rahoittamalla sitä valtionhallinnon yhteisen tuottavuusmomentin (28.70.20) määrärahasta.*
- *Toteutetaan poliisiasiajn toiminnanohjausjärjestelmähanke (Vitja) suunnitellussa aikataulussa vuoden 2014 alkuun mennessä.*
- *Käynnistetään automaattisen liikennevalvonnan kehittämishanke lähtökohtana kansallisessa älyliikenteen strategiassa esitetty hankesuunnitelma.”*

Pääministeri Kataisen hallitusohjelman mukaisesti valtion tuottavuusohjelma on korvattu vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmalla, jonka avulla haetaan valtionhallinnon sisäisin toimin keinoja vastata julkisen talouden kestävyysvajeen supistamistarpeeseen sekä työmarkkinoiden muutokseen. Toimintojen tehokkuuden lisäämiselle asetetut tavoitteet säilyvät taloudelliselta kokonaisvaikutukseltaan ennallaan. Poliisihallinnon osalta tämä merkitsee, että aiempien päätösten mukaisesti henkilöstömäärää tulee sopeuttaa tuottavuusohjelman (I ja II vaihe) mukaisesti 670 henkilötyövuoden verran vuosien 2007-2016 välisenä aikana. Tämä tarkoittaa edelleen noin 360 henkilötyövuoden vähentämistä vuoteen 2016 mennessä.

Poliisin tulosoajasta ja voimavarojen kohdentamista tarkastelleen työryhmän 6.3.2012 luovuttamassa raportissa (Sisäasiainministeriön julkaisut 4/2012) esitetään toteutettavaksi joukko kehittämishankkeita, lainsäädännön

uudistuksia ja rakenteellisia muutoksia. Yhtenä näistä toimenpiteistä esitetään palveluverkon uudistuksen käynnistämistä.

1.1.2012-31.3.2013 toteutettavan keskushallinnon uudistushankkeen tavoitteena on saada valtioneuvostossa tehtävä politiikka-, lainsäädäntö- ja resurssiohjaus yhtenäiseksi sekä tukea nykyistä paremmin hallituksen strategisen näkemyksen toimeenpanoa ja vaikuttavuutta julkisessa hallinnossa ja yhteiskunnassa. Hankkeen tavoitteena on myös lisätä henkilöstön ja taloudellisten resurssien liikkuvuutta sekä edistää yhtenäisen toimintakulttuurin syntymistä valtionhallinnossa.

Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmassa yhteispalvelulle asetetaan seuraavat tavoitteet:

- Luodaan koko maassa kuntatasolle kattava yhteispalvelupisteiden verkko. Määritellään jokaisessa yhteispalvelupisteessä vähintään etäpalveluna saatavilla olevat valtion, kuntien ja eri viranomaisten palvelut.
- Selvitetään kuntien mahdollisuudet toimia yhteispalvelupisteiden vastuuviranomaisina ja ainoana keskeisenä asiakasrajapintana julkisiin palveluihin.

Yhteispalvelun kehittämiseksi on asetettu julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämishanke, jonka toimikausi on 15.1.2012-31.5.2013. Hankkeen työsuunnitelman mukaisesti tavoitteena on käsitellä hankkeen päälinjaukset elokuussa 2012 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä (Halke).

Pääministeri Kataisen hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset kunnalliset palvelut asiakaslähtöisesti koko maassa, luoda edellytykset kuntien taloutta vahvistavalle kehittämistoiminnalle ja yhdyskuntarakenteen eheyttämislle sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa ja paikallista demokratiaa. Helmi-maaliskuussa 2012 järjestetyn aluekierroksen sekä kuntakuulemisten jälkeen hallitus määrittelee kuntauudistuksen tarkemmat kriteerit ja etenemisen.

Hallintovaliokunta pyysi mietintöönsä HaVM 7/2009 vp viitaten 9 päivänä syyskuuta 2010 sisäasiainministeriöltä perustuslain 47 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen selvityksen poliisin hallinnon uudistuskokonaisuuden toimeenpanosta. Sisäasiainministeriön antaman selvityksen johdosta antamassaan lausunnossa 51/2010 vp hallintovaliokunta katsoo poliisin hallintorakenneuudistuksen tavoitteiden toteutuneen kokonaisuutena arvioiden hyvin. Myös muun muassa Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä 26/2011 vp on käsitelty poliisihallintoa ja sen kehittämistä. Valiokunta korostaa, että poliisin voimavaroja kohdennettaessa tulee tarkastella kriittisesti myös poliisihallinnon organisointia ja arvioida poliisin hallintorakenneuudistuksen (PORA I ja PORA II) painopisteiden oikeellisuutta. Valiokunta toteaa edelleen, että poliisin toiminta ja määrärahat on välttämätöntä saada tasapainoon, jotta sisäinen turvallisuus voidaan taata ja sen tavoitteista voidaan pitää kiinni.

Valtioneuvosto on 26.1.2012 tehnyt periaatepäätöksen valtion henkilöstön asemasta organisaatioiden muutostilanteissa. Sen tarkoituksena on vahvistaa yhtenäiset toimintatavat valtionhallinnon organisaatioiden muutostilanteisiin ja henkilöstön aseman turvaamiseen sekä tukea muutosten hallintaa ja laadukasta johtamista.

Tavoite

Poliisin hallintorakenteen kehittämisellä tavoitellaan poliisin toiminnan tehokkuuden lisäämistä vähenevien voimavarojen tilanteessa siten, että poliisi kykenee turvaamaan parhaalla mahdollisella tavalla sisäisen turvallisuuden säilymisen hyvällä tasolla, sekä johto-, tuki- ja hallintoresurssien karsimista muun muassa keskushallintoa keventämällä, yksiköiden määrää vähentämällä ja toiminnallisia rakenteita kehittämällä. Uudistus koskee paikallispoliisia, valtakunnallisia yksiköitä ja Poliisihallitusta.

Osana hallintorakenteen uudistamista toteutettavalla palveluverkkouudistuksella tavoitellaan toiminnallista tehokkuuden kasvua sekä tilakustannusten kasvuun vaikuttamista parantamalla tilatehokkuutta huomioiden yhteispalvelun kehittäminen, sähköinen asiointi sekä poliisin tietojärjestelmien uudistaminen.

Hallintorakenteen kehittämisellä tulee saavuttaa taloudellisia säästöjä vuodesta 2016 alkaen, jolloin säästötavoite on 2,5 M€. Täysimääräiset kustannussäästöt saavutetaan pidemmällä aikavälillä.

Hanke tulee toteuttaa kuullen poliisin keskeiset yhteistyöviranomaiset.

Tehtävät

Hankkeen tehtävänä on:

- 1) kartoittaa poliisin hallintorakennemuutoksen (Pora I ja II) nykytila ja toteutuminen asetettujen tavoitteiden näkökulmista,
- 2) laatia esitys Poliisihallituksen rakenteiden keventämisestä,
- 3) selvittää Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueiden tarpeellisuus ja tehdä asiaa koskeva esitys vastuualueiden tehtävien suorittamisesta muilla yhteistyömuodoilla,
- 4) laatia esitys poliisin valtakunnallisten yksiköiden määrän vähentämisestä ja vaikutuksesta tehtäväalueisiin,
- 5) laatia esitys poliisilaitosten määrän vähentämisestä ja sen vaikutuksista poliisilaitosten tehtäväalueisiin,
- 6) laatia esitys poliisin palveluverkostoksi,
- 7) laatia esitys poliisikoulutuksen järjestämisestä,
- 8) tarkastella poliisin resursseihin ja niiden käyttöön liittyvät tukitoiminnot (Haltik, hankintatoimi jne.),
- 9) tehdä ehdotus henkilöstön asemasta muutoksessa,
- 10) tehdä mahdolliset muut tarpeelliset esitykset poliisin toiminnan tehostamiseksi,
- 11) arvioida ja seurata muutosten toiminnalliset, taloudelliset ja henkilöstöön liittyvät vaikutukset,

12) valmistella tarpeelliset hallituksen esitysluonnokset; sekä

13) varmistaa päätettyjen muutosten toimeenpano 1.1.2014 alkaen.

Uudistus on suunniteltava siten, että tarvittavat henkilöstövähennykset kohdistuvat mahdollisimman laajasti muuhun poliisin palveluksessa olevaan henkilöstöön kuin kenttä- ja rikostutkintatehtävissä toimiviin poliiseihin. Poliisitoimintaa uudistetaan siten, että paikallinen näkyvyys ja alueen tuntemus turvataan.

Organisointi

Hankkeelle asetetaan *valtakunnallinen hankeryhmä*, johon nimetään suostumuksensa mukaisesti seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja:

Kauko Aaltomaa, osastopäällikkö, sisäasiainministeriön poliisiosasto

Varapuheenjohtaja:

Sanna Heikinheimo, suunnittelujohtaja, sisäasiainministeriön poliisiosasto

Jäsenet:

Mikko Paatero, poliisiylijohtaja, Poliisihallitus (varajäsen *Robin Lardot*, poliisijohtaja, Poliisihallitus)

Sauli Kuha, poliisijohtaja, Poliisihallitus (varajäsen *Seppo Kolehmainen*, poliisijohtaja, Poliisihallitus)

Kari Rantala, poliisineuvos, Liikkuva poliisi (varajäsen *Marko Lavikkala*, apulaispäällikkö, Liikkuva poliisi)

Rauno Ranta, poliisineuvos, Keskusrikospoliisi (varajäsen *Tero Kurenmaa*, apulaispäällikkö, Keskusrikospoliisi)

Antti Pelttari, poliisineuvos, Suojelupoliisi (varajäsen *Petri Knape*, apulaispäällikkö, Suojelupoliisi)

Kimmo Himberg, rehtori, Poliisiammattikorkeakoulu (varajäsen *Petri Alkiora*, koulutusjohtaja, Poliisiammattikorkeakoulu)

Jukka Riikonen, poliisipäällikkö, Helsingin poliisilaitos (varajäsen *Lasse Aapio*, apulaispoliisipäällikkö, Helsingin poliisilaitos)

Tapio Huttunen, poliisipäällikkö, Varsinais-Suomen poliisilaitos (varajäsen *Jari Liukku*, poliisipäällikkö, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos)

Markku Luoma, poliisipäällikkö, Keski-Suomen poliisilaitos (varajäsen *Kari Heimonen*, poliisipäällikkö, Pohjois-Savon poliisilaitos)

Janne Kerkelä, hallintojohtaja, sisäasiainministeriö (varajäsen *Jukka Aalto*, talousjohtaja, sisäasiainministeriö)

Antero Rytkölä, luottamusmies, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö, JUKO ry (varajäsen *Harri Kangas*, luottamusmies, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö, JUKO ry)

Yrjö Suhonen, puheenjohtaja, SPJL, Palkansaajajärjestö Pardia ry (varajäsen *Heikki Pyhälampi*, 1. varapuheenjohtaja, SPJL, Palkansaajajärjestö Pardia ry)

Ari Huuskonen, pääluottamusmies, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto, JHL ry (varajäsen *Jorma Viiala*, sopimustoimitsija, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto, JHL ry)

Työryhmän sihteerit:

Markus Syrjänen, ylitarkastaja, sisäasiainministeriön poliisiosasto

Tuija Saari, ylitarkastaja, sisäasiainministeriön poliisiosasto
Janne Paavola, neuvottelupäällikkö, Poliisihallitus

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (8,8,1986/609) 4a §:n mukaan toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Työryhmän kokoonpano ei täytä tasa-arvolaissa asetettua minimivaatimusta toisen sukupuolen osalta. Laissa mainittuna erityisenä syynä poiketa osuudesta mainitaan:

- Asetettavan työryhmän tavoitteena on koota yhteen paras poliisitoimen tarkoituksenmukaiseen organisointiin liittyvä asiantuntemus
- Hankeryhmän jäsenet edustavat laajasti poliisin toimialan eri toimijoita. Ryhmässä edustettuina olevilla tahoilla ei ole ollut esittää ryhmän jäseniksi riittävästi naispuolisia asiantuntijoita.

Jakelussa mainittuja ammattijärjestöjä pyydetään nimeämään edustajansa Hanke kuulee valmistelutyön aikana keskeisten (mm. Rajavartiolaitos, pelastustoimi, Häätäkeskuslaitos, Valtakunnansyyttäjäviroasto, Tullihallitus ja aluehallintoviroasto) yhteistyötahojen näkemykset.

Hanke voi asettaa alatyöryhmiä, kuulla asiantuntijoita sekä teettää selvityksiä ja käyttää ulkopuolista asiantuntemusta.

Työryhmä raportoi työstään säännöllisesti Sisäasiainministeriön johtoryhmälle.

Valtakunnallisen hankeryhmän on luovutettava esityksensä Pora III päälinjauksiksi 17.8.2012 mennessä.

Valtakunnallisen hankeryhmän työskentelyn pohjalta tehdään sisäasiainministeriössä päätökset, joiden täytäntöönpano organisoidaan erikseen. Täytäntöönpano annetaan Poliisihallituksen tehtäväksi. Ennen toimeenpanon aloittamista sisäasiainministeriö järjestää tarvittavat kuulemistilaisuudet ja asian vaatimat neuvottelut.

Valtakunnallinen hankeryhmä seuraa päätettyjen muutosten eteenpäinviemistä.

Kustannukset

Hanke tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio maksaa osallistujansa matkakulut. Muut kulut maksetaan momentilta 26.10.016.

Sisäasiainministeri

Päivi Räsänen

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

Jakelu

Hankeryhmän jäsenet
Palkansaajajärjestö Pardia ry
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö, JUKO ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto, JHL ry
Rajavartiolaitos
SM/pelastusosasto
Hätäkeskuslaitos
Valtakunnansyyttäjävirasto
Tullihallitus

Tiedoksi

Aluehallintovirasto
Valtiosihteeri Marjo Anttoora
Erityisavustajat Marjo Lojonen ja Niklas Andersson
SM/Poliisiosasto
Poliisihallitus